UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CLXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

dictorũ Petriantonii, & Andreæ, qm̃ reſpondetur, ꝙ ex quo poſſeſsio Gaſparis, qui rẽ ex titulo ab ipſo Michaele habuit, & poſſeſſio Antonij, & Paganini fratrũ, qui cãm ab ipſo Gaſpare habuerũt, & poſſeſſio dominæ Camillæ, q̃ cãm habuit à dictis Antonio, & Paganino, & ſucceſſiuè poſſeſſio monachorũ, q cãm à domina Camilla habuerũt, ꝓbata fuit tã ex pactis cõſtituti de poſſidẽdo in inſtrumẽtis uenditionũ p̃dictarũ appoſitis iuxta ea, q̃ habentur in l. quod meo. & in l. interdũ. in fine. ff. de acq. poſ. & in l. quædã mulier. cũ ibi not. ff. de rei uendicatio. quàm ex pluribus teſtibus ad fauorem dictorũ monachorũ examinatis, manifeſtè conſtat de mendacio dictorũ teſtiũ ad fauorẽ Petriantonii examinatorũ, qm̃ ꝓbationes monachorũ p̃ponderant probationibus dicti Petriantonii, cũ ipſi monachi ultra probationem teſtiũ ſup poſſeſſione melius de titulo per plura inſtrumẽta probauerint argõ eorum, quæ ponunt canoniſtæ in c. licet cãm. de probatio. & Bar. in l. ſi duo. in prin. ff. uti poſſidetis. Præterea cũ cõſtet de uero, & iuſto titulo, ac de uera, & iuſta poſſeſſione dominæ Camillæ, q̃ eius nomine poſſedit, ac etiam nomine monachorũ, à quibus rem conducit, & hæc poſſeſſio dominæ Camillæ ad eã ꝑuenerit ſaltẽ mediante facto Michaelis patris dicti Pe-
20 triantonii, qui rẽ iſtam dicto Gaſpari uẽdidit. † Itẽ cũ appareat dominam Camillam emiſſe nomine ſuo, & pecuniis propriis, quo caſu dicit̃ ſibi, & nõ marito acquiſiuiſſe argõ eorum, q̃ habentur in l. 1. & in l. cũ propria. C. ſi quis alteri, uel ſibi, & faciunt ea, quæ notabiliter ponit Ang. in l. ſi inſtrumenta. C. de conueniẽ. fiſci debito. lib. 10. ſequitur, ꝙ licet fuerint probati aliq actus poſſeſſorij dictorũ Michaelis mariti dñæ Camillæ, & Petriantonij, ac Andreæ filiorũ ẽt dictæ dñæ Ca-
21 millæ, † tñ debet intelligi, ꝙ poſſederint nominæ dictæ dñæ Camillæ, & iure familiaritatis, non aũt ꝙ ipſi uerè poſſederint, ut eſt doctrina Barto. ab omnibus approbata in l. qui iure familiaritatis. ff. de acquir. poſſeſ. & traditur per eundem Bart. in l. & habet. §. hoſpites. ff. de precar. ¶ Adde etiam prædictis, quòd ex eo,
22 † quod factum fuit pactum de uendendo, & alienando hæredibus Michaelis, & conſequenter de non uẽdẽdo, nec alienando alteri, non impeditur alienatio, nec uẽditio alteri facta, immò in ſe ualet, quãuis ille, q ꝓmiſit, ad intereſſe ſtipulatori teneatur, ut notabiliter colligitur ex iis, quæ uoluit Pau. de Caſt. ĩ l. fi. C. de pact. inter emptorẽ, & uenditorẽ, argõ no. in l. fi. C. de rebus alien. nõ alienã. & faciunt ad ꝓpoſitũ no. ꝑ Bar.
23 in l. nemo. ff. de pactis. Itẽ adde, ꝙ † qñ ex pacto de uẽdendo, uel reuendendo ſimpliciter facto quis tenetur uendere, oblato, & depoſito pretio dominium ipſo iure non transfertur, ſed requiritur nouus ꝯctus, & noua traditio, niſi dictum eſſet, ꝙ oblato p̃tio, & reſtituto res ſit inempta, & ſic fuerit factũ pactũ legis cõmiſſoriæ, ut declarat Paul. de Caſt. in l. ſi à te. C. de pactis inter emptorem, & uenditorẽ, quicquid ipſe dixerit in l. ſi cũ uenderet. ff. de pign. actio. cuius ibi dicta ſic debent diſtingui, & declarari, & faciunt tradita ꝑ Alex. in d. conſi. 10. uol. 1. ¶ Et ex p̃dictis iudicio meo oĩa, quæ in contrarium excogitarentur, facillimè reſolui poſſunt, quibus ſi uellem ſigillatim, & ſpecialiter reſpondere, longiori ſermone opus eſſet: & propterea breuitatis gratia ulterius non inſiſto, offerens me ſemper, ſi opus erit, & uoce, & ſcriptis ea, quæ prędictæ concluſioni obſtare uidebuntur, reſoluturum. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Cõtractus emptionis ſimulatus, & uſurarius præſumeretur, ſi omnia pacta fauorem, & utilitatem emptoris continerent, ſecus ſi partim emptoris, & partim uenditoris.*

Niſi ex alijs geſtis, & conuentis aliæ præſumptiones [...] præſumendum contractum ſimulatum, & uſurarium [...] tur numero 23.

2 *Paruitas pretij, & pactum de retrouendendo contra[...] mulatũ, & uſurarium: & an, & quomodo hoc ueri[...]*

3 *Contractus ſimulatus, & fraudulentus ex quibus, [...] cturis præſumatur, quando non adeſt pactum [...] do, & numero 6.*

4 *Pactum, quòd ſi res uendita infra certum tempus [...] perioris demoliatur, uenditor teneatur pretium [...] tuere, eſt licitum. Eſt tamen inſolitum in inſtru[...] num apponi numero 10.*

Et eſt contra naturam contractus emptionis, & [...] naturæ alterius contractus, maximè pignoris, [...] 15. & 18.

5 *Contractus ſimulatus quando non obſtante ſimulati[...] to firmetur, & metu periurij non poſſit iurans [...] quando ſecus.*

7 *Contractus fraudulentus, & ſimulatus hodie non tam[...] cturis, & præſumptionibus iuris, ſed ex alijs quoq[...] cognoſcitur.*

8 *Pretij modicitas uix tangens dimidiam iuſti pretij [...] legitima, & ſufficiens alijs concurrentibus ad proba[...] tractum ſimulatum.*

9 *Contractus de uſura ſuſpectus præſumitur, quando [...] infra certum tempus uenditori reſtituenda pro [...] & quantitas redituum rei eſt reſpectu pretij immo[...]*

11 *Pacta inſolita, & non conſueta ſimulationem contra[...] tractum arguunt.*

12 *Pactum exiſtens contra naturam contractus empti[...] tionabile naturæ alterius contractus, maximè pig[...] & legitimam facit præſumptionem ſimulationis [...]*

13 *Emptor de iure, & conſuetudine omnes expenſas [...] ſoluere tenetur, & in dubio hoc inter partes [...]*

14 *Pactum, quòd uẽditor teneatur ſoluere omnes exp[...] torum, facit pręſumptionem ſimulationis contra[...]*

15 *Emptione perfecta, omne periculum, & incommod[...] uenditam abſque culpa uenditoris contingens [...] rioris ad emptorem de natura contractus empti[...] tionis ſpectat, etiam ſi emptio ex pacto eſſet ſub [...] ſoluenda.*

16 *Pactum inter emptorem, & uenditorem factum, [...] & damnum uſque ad certum tempus etiam [...] ditionem ad uenditorem ſpectet, quoad ſe ualet, [...] currentibus eſt iuſtum, atque ſeruandum, licet [...] contractus emptionis.*

17 *Pactum eſſe contra naturam contractus, & in ſe [...] nõ cõcurrentibus iuſtũ eſſe, atque ſeruandũ, ſimul [...]*

18 *Pignoris periculum de natura pignoris ad quem ſpectet.*

19 *Simulationis contractus, & uſurarum fraudis magna [...] eſt, quando emptor in reuocando contractum ex pacto [...] preſſo, ſiue tacito ultra pretium, & fructus aliquid [...] ſequitur, & lucratur.*

20 *Domo, ſeu apotheca uendita, ſolum quoque, & area, [...] uenditione comprehenditur, & illa diruta, emptor [...] minus ſoli, areæ, & aliorum, ex quibus ea conſtabat.*

21 *Clauſulæ libelli ſuper quibus omnibus, & ſingulis [...] & iuſtitiam miniſtrari, quam uirtutem habeant.*

22 *Pactum, quòd emptor, reſoluto cõtractu, retineat, & [...] ctus, & alias res, præſumptionem fraudis uſurarum [...]*

Fructus quando reſtituantur in reſolutione contractus, [...] do non.

25 *Ex uno, eodemq́ue pacto, ut de retrouendendo, uel alio [...] reſolutiuo uariæ, & diuerſæ coniecturę, ac præſump[...] tractus ſimulati oriri poſſunt.*

26 *Abſolutio à iuramento requiritur etiam in contraueni[...] tractui ſimulato iurato, qui iuramẽto firmatus eſſet, [...] do, & quando ea ſit facienda, & interpretanda.*

27 *Abſolutio, ſeu habilitatio duplex à iuramento requiritur [...] ctũ cõtraueniẽdi cõtractui, quãdo iuratũ fuit oĩa, [...]*

ra eſſe, illiſq; non contrauenire de iure, uel de facto, nec contra illam reſtitutionem, beneficium, remedium, abſolutionem, aut re- ſeruum aliquod impetrare. Et quando, & quomodo utraque ſit impetrari debeat.

EPITOME.

Contractum uenditionis dici ſimulatum illa ſimu lationem quæ fit de contractu ad contractum, & conſe quenter non obſtante iuramento, petita tamē, & im- petrata ab illo abſolutione, eſſe reſcindendum demō ſtratur concurrente modicitate pretii uix dimidiam iuſti pretii tangentis, & pacto in uenditione appoſito quod ſi res uendita infra certum tempus mandato ſupe rioris demoliretur, uenditor emptori pretium reſti- tuere teneretur, nulla de re, aut eo, quod ex illa ſupe- reſſet, nec de fructibus ipſi uenditori reſtituendis cō- uentione, aut mentione facta.

CONSILIVM CLXV.

QVID iuris ſit in caſu ꝓpoſito, breuius, quā
potero, exponam. Viſo itaque ac diligen-
ter conſiderato inſtrumento uenditionis
& puncto mihi exhibito uidetur dicēdū,
ꝙ contractus ſit uerus, non autem ſimulatus, nec in
1 fraudem uſurarum factus, & primo, quia † hic plura
fuerunt inita pacta, quorum aliqua in fauorem uen-
ditoris, & aliqua in fauorē emptoris tēdunt, ut ex ip-
ſo tenore patet, non autem ſolum in fauorē em-
ptoris, & ſic pacta non claudicāt, nam ſi claudicarēt,
quoniam fauorem, & utilitatem emptoris cōtine-
rent, tunc contractus præſumeretur ſimulatus, & uſu
rarius, ut uoluit Hoſt. in ſumma. de uſuris. §. fi. uer. 2.
& ſequitur Guliel. de monte Laud. in clem. ex grādi.
& ibi do. Card. in §. cæterum. in 3. q. & uoluit
Bal. in conſi. 227. in 9. arg. contractus enim claudica-
re non debent. l. ſi de meis. in prin. cum gl. & ibi Doc.
2 ¶Secundo † ad hoc, ut cōtractus præſuma-
tur uſurarius, & ſimulatus, duo ſaltem debent ſimul
concurrere, uidelicet paruitas pretii, & pactum de re
trouendendo, ut uoluit gl. in c. conqueſtus. de uſuris.
& c. ad noſtram. de emp. & uend. & ibi gl. & Abb. c. illo
uos. & per Alex. in conſi. 46. uol. 3. & habetur in l. em
ptione. §. plus uale. quo agitur. Sed in caſu noſtro po
ſito, quamuis paruitas pretij, non interuenit pactū de
3 retrouendendo, igitur &c. ¶Tertio † quando nō fuit
appoſitum pactum de retrouendendo, adhoc, ut ex
aliis coniecturis cōtractus præſumatur ſimulatus, &
fraudulentus, ſatis non eſt hoc ex duabus coniecturis
colligere, ſed plures ſunt neceſſariæ, & tales, quæ ſint
ſimiles coniecturis iuris arbitrio boni uiri, hoc eſt iu-
dicis, ut in l. continuus. §. 1. ff. de uerb. oblig. ad tradi
tur per Ioan. de Imol. in d. c. illo uos. in ult. notabili, &
expreſſè per Laurētium de Rodulphis in tract. de u-
ſuris. in 2. parte. in q. 60. & latè per Moder. Veronēſes
in tract. ſimulationis contractuum in 6. caſu, & in 26.
præſumptione. Sed hic duæ tantum ad plus, & nō plu
res poſſunt colligi coniecturę, uidelicet modicitas p̄-
tii, & pactum contra naturam contractus emptionis,
quo conuentum fuit, ꝙ ſi infra octo annos de manda
to regiminis huius ciuitatis apotheca uendita demo-
liretur, uenditor teneretur pretium emptori reſtitue
4 re: quod pactū de iure eſt licitum, & non contra bo-
nos mores, arg. l. 1. §. 1. ff. de pericu. & commo. rei uē-
di. cum ſim. ibi not. ergo ex his duobus ſolum contra
ctus ſimulatus, & fraudulentus præſumi non poteſt.
¶Quam dato etiam, ꝙ tot coniecturæ, & præſump-
tiones concurrerent, ex quibus de iure contractus ſi-
5 mulatus & fraudulentus dici poſſet, tamen † ex quo
in contractu interuenit iuramentum, quo iuratū fuit
omnia, & ſingula uera eſſe, & illis non contrauenire,
non poterit quis de ſimulatione dicere, nec cōtractū
de fraude arguere: quia & ſi contractus ſimulatus nō
firmetur iuramento, quoniam in eo conſenſus defi-
cit, argum. l. fi. C. de non num. pecu. tamen hoc pro-
cedit, quando eſſet ſimulatio cōtractus de ſe ipſo ad
ſe ipſum, at quando eſſet ſimulatio de contractu ad
alium contractum, ut quando uerè tacitè contrahi-
tur pignus, & contractus uſurarius, & expreſſè ſimu-
latur contractus emptionis, ſecundum quod decla-
rat Henricus Boich in c. ad noſtram. in princ. de em
pt. & uendit. & Pau. de Caſt. in d. l. emptione. & iura-
tum fuit omnia, & ſingula uera eſſe, tunc contractus
ſimulatus ualidatur iuramento, ut iurans non poſſit
metu periurii contra contractum uenire. Hæc eſt do
ctrina tradita à gl. in d. l. emptione. quam ſequitur Io.
de Imo. poſt Bar. in l. nemo poteſt. ff. de leg. 1. & opti
mè declarat ita diſtinguendo Salic. poſt Bald. in d. l.
emptione. & habetur per Ioan. de Imol. in d. c. ad no-
ſtram. & per Moder. Veronenſes in d. tracta. in 7. præ
ſumptione circa finem. ¶ Præmiſſis tamen non ob-
ſtantibus, contrariam ſententiam in caſu noſtro arbi
tror de iure ueriorem eſſe, ꝙ cōtractus dicatur ſimu-
latus illa ſimulatione, quæ fit de contractu ad contra
ctum, & ſic in fraudem uſurarum celebratus cenſea-
6 tur, & præſuppono id, quod ſupra tactum fuit, † ꝙ ēt
ſi in contractu emptionis nō fuerit appoſitum pactū
de retrouendendo, tamen ſi aliæ iuris coniecturę, &
præſumptiones concurrant, uel illis ſimiles ſecundū
arbitrium boni uiri, & non pauciores tribus, contra-
ctus poteſt dici, & iudicari ſimulatus, & fraudulētus
in fraudem uſurarum factus, ut expreſſè eſt de men-
te Ioan. And. in d. c. ad noſtram. & ibi Abb. in fi. uer. &
ego aliàs ibi legendo dixi, & per Lauren. de Rodul.
in d. tractatu de uſuris. in q. 60. & Mode. Vero. in d. tra
cta. ſimulationis contractuum. in 6. caſu circa finem,
& ibi in 26. præſumptione per totum, qui dicunt hāc
eſſe communem opinionem, & hoc in terminis uo-
luit Ioan. de Imol. in d. c. illo uos. per illum tex. in ult.
7 notabili, & † Fely. poſt Lauren. de Rodul. in loco præ-
allegato in c. ſi cautio. in 7. carta. col. 1. de fide inſtru.
inquit, quòd cum hodie difficillimum ſit probare cō
tractus fraudulentos ex coniecturis, & præſumptioni
bus iuris, quia illę tam notæ ſunt, ꝙ facile per uſura-
rios callidos contrahentes euitantur, recurrendū eſt
hodie ad alias ſimiles cōiecturas, & præſumptiones.
¶Hoc præſuppoſito, dico, ꝙ in caſu noſtro ex geſtis,
atque conuentis inter ipſas partes plures, ac diuerſæ
poſſunt colligi coniecturæ, & præſumptiones frau-
dis, ac ſimulationis contractus. Prima eſt, quia uēdō
fuit facta minori pretio, quam ſit dimidia iuſti pretii
uel ſaltem pro pretio, quod uix dimidiam iuſti pretii
8 tangit: † quę coniectura, aliis concurrentibus, eſt legi
tima, atque ſufficiens d. c. ad noſtram. ibiq; uix dimi-
diam iuſti pretii contingebat, & no. per gl. & doct. in
d. l. emptione. per Moder. Veronen. in d. tracta. in 2.
præſumptione, per Arch. in c. pleriq;. 14. q. 3. per Inn.
& communiter alios. in d. c. illo uos. & in d. c. ad no-
9 ſtram, & habetur per Laur. in d. q. 60. & † dicit Bal. in
l. fi. in fi. uer. C. de condit. inſer. ꝙ quando res uendita
eſt infra certum tempus ipſi uenditori pro eodē pre-
tio reſtituenda, & quantitas reddituum rei reſpectu
pretii eſt immoderata, ex hoc contractus pręſumitur
ſuſpectus de uſura, & allegat Arch. in d. c. plerique. &
hoc etiam ſequitur Alex. in conſil. 46. in 1. col. uol. 3.
¶Secunda oritur coniectura ex pacto inter ipſas par
tes facto, quo conuentū fuit, ꝙ dicti uēditores tenea-
tur, & obligati ſint, & ſic promiſerunt, ꝙ ſi dicta res
uēdita infra tēpus octo annorum proximè uēturorū
de mandato regiminis ciuitatis Bononiæ demolirēt
& ad terrā proiiceretur, tunc & eo caſu dicti uendito
res teneantur ad reſtitutionem pretii dictarum libra
rum quingentarum. Ex quo pacto ſecūda oritur præ-
ſum-

10 ſumptio ſimulationis,& fraudis,nam† huiuſmodi pa
ctũ non eſt conſuetũ, ſed inſolitum apponi in inſtru-
mentis uenditionum,ut de ſe patet,& infra etiam tã-
getur, ergo ex eo fraudis, & ſimulationis præſũptio
11 oriri dicetur, † pacta enim inſolita, & non conſueta
arguunt ſimulationem contractus ad contractum,ar
gumento no.& ibi Pau.de Caſt.in l.ſi quis ſub condi-
tione.ff.de cond.inſtit.Idem uult Salic.poſt Bal.in d.
l.emptione.& habetur per Moder.Veron.in d. tract.
in 8.& 9.præſumptione,per Imol. in d.c.ad noſtram.
& per Fely.in d.c.ſi cautio.& optimè facit id,quod di
cit Bal.in l.1.C.de colluſio.detegen.& Pet.de Anch.
in conſi.252.¶ Tertia quoque ex eodem pacto appa-
12 ret præſumptio,& coniectura, † ex quo tale pactum
eſt contra naturam contractus emptionis, & uẽditio
nis,& proportionabile naturæ alterius contractus,&
maximè pignoris,quo caſu magna,& legitima orit̃ p̃
ſumptio,ut eſt caſus notabilis,ibiq́ue Ioann.de Imo.
in notabilibus,& in gl.in uer.fructus. in d.c.illos uos.
quem tex.ita ẽt inducunt, & ad hoc ponderant dicti
Moder.Veron.in d.tract.in d.8. præſumptione. & fa-
cit etiam dictum Bal.in c.1.uerſi.quæro.de quibuſdã
pactis de feudo dato inuicem legis commiſſo.in uſu
feudo.& ſcrib. in d.c. illos uos. & d. Ant. Burgos Hi-
ſpanus in d.c.ad noſtrã.col.15.& 16.hãc eſſe commu
nem opinionem dicunt.¶ Accedat & aliud, nam cla
13 rum eſt, † ꝙ de iure, & conſuetndine emptor tenetur
omnes expenſas chartarum, & inſtrumentorum ſol-
uere,arg.not.per Bal.& Sal.in rub.C. de rebus credi.
per Alberi.in l.diſſolutæ.C.de condic.ex lege, & in l.
eos.in fi.C. de uſuris. & ideò in dubio hoc dicitur in-
ter partes actum,& conuentum, arg. l. quod ſi nolit.
14 §.aſſidua.ff.de ædil.edic.ſed† ſi fiat pactum, ꝙ uendi
tor omnes expenſas chartarum, & inſtrumentorum
ſoluere teneatur,ex hoc contractus præſumitur ſimu
latus,& fraudulentus, tanquam illud pactum ſit con
tra naturam contractus,& contra id,quod eſt conſue
tum,arg.gl.in d.l.ſi quis ſub conditione.& ita uolunt
dicti moder.Veron.in d.trac.in 6.preſũptione.Quòd
15 autem† pactum prædictum ſit contra naturã emptio
nis,& uẽditionis, & proportionabile naturæ alterius
contractus,& maximè pignoris, quod quidem facit,
ut contractus dicat̃ uſurarius, & potius pignoris,quã
uenditionis,demonſtro , nam de natura contractus
emptionis,& uẽditionis eſt, ꝙ perfecta emptione oẽ
periculum,& incõmodum circa rem uenditam abſ-
que culpa uenditoris contingens ad emptorem tan-
quam dominum ſpectet.l.1.in prin.& l. neceſſaria.ff.
de pericu.& commo.rei uẽd.l.1.& ibi per totũ.C. eo.
tit.& hoc uerum ẽt eſt,ſi tale periculum , & incõmo-
dum,ſeu damnum facto, ſeu mandato ſuperioris, &
magiſtratus proueniat,ut eſt caſus clarus in l. lectos.
cũ ſeq.ff.de pericu.& commo.rei uendi.nam quæ ꝑ-
ueniunt à uoluntate, & mandato principis,& ſuperio
ris,quodammodo caſu fortuito prouenire dicuntur.
l.apud iulianum.in fi.ff.de leg.1. Quod uerum eſt ẽt,
ſi emptio ex pacto eſſet ſub conditione reſoluẽda,ꝑ-
ut in caſu noſtro.l.2.cum ſeq.& ibi doc.ff.de in diem
adiectio.bonus eſt text.in l. apud §.1.ff. de præſcrip.
16 uer.& † licet inter emptorem , & uenditorẽ poſſit fie-
ri pactum , ut periculum uſque ad certum tempus ẽt
poſt perfectam uenditionem ad uenditorem ſpectet
& quoad ſe,aliis non concurrentib. pactum ſit iuſtũ,
& ualidum.l.1.§.1.ff.de pericu.& cõmo.rei uendi. tñ
propter hoc non tollitur, quin tale pactũ ſit cõtra na
turam contractus emptionis , ut in iuribus proximè
17 allegatis,† ſtant.n.ſimul, ꝙ pactum ſit contra naturã
contractus,& ꝙ in ſe ſit iuſtum,& ualeat,atq; ſeruan
dum ſit,aliis non concurrentibus: ſed ſi eſſet pactum
contra ſubſtantialia contractus non ualeret. l. pacta

cõuenta.ff.de contrahen.emp.l. paciſci.ff.de p...
& probatur in l.ex empto.in prin.ff.de actio.em...
ita declarat Bar.in l.ubi ita.ff.de donat.cau.mor...
in terminis noſtris uenditio fuerit perfecta...
ex inſtrumento uenditionis,iunctis iis, quæ ha...
in l.neceſſario.ff.de pericu.& commo.rei uẽdi...
18 † ꝙ tale pactũ ſit proportionabile naturæ cont...
pignoris,ſicut in ſimili cõtingit in caſu d.c.illos...
in pacto de computandis fructibus in ſortem...
ſequenter ex hoc potius dici,& præſumi deb...
tractus pignoris,& ſic fraudulentus,conſtat...
natura pignoris eſt,ut creditor,qui rem p...
pit, non teneatur de periculo , & caſu fo...
rei,ſed debitor,qui rem tradit.§.fi.Inſtitu...
dis re contrah.obli.l.quæ fortuitis.& l.cred...
pignorati.actio. ¶ Quarta ẽt poteſt capi co...
19 & præſumptio in caſu noſtro,quoniam † u...
in reuocando contractum emptionis, ſeu...
dendo actum fuit inter partes tacitè,uel ex...
emptor ultra pretium ab eo ſolutum aliqu...
fructus etiam lucrari deberet, maxima tunc...
ſumptio ſimulationis,& fraudis uſurarum,ita...
Inn.in c.in ciuitate.in fi.de uſuris.& eſt tex...
d.c.illo uos.& habetur per Mode.Hiſpanos in...
noſtram.in quarto caſu,idemq́ue uoluit G...
clem.ex grandi.& ibi Cardi.in §. ceterum...
uſu.qui allegat Hoſt.& alios ita in d.c.ad no...
nere,& hoc ſequuntur etiam Moder.Veron...
tracta.in 3.& 5.præſumptione,ac etiam in...
nem.Sed in caſu noſtro,ſi benè uerba inſtrum...
pacti conſiderentur , ex eo dicitur actum, q...
ultra pretium ſolutum,& fructus,ac reddit...
ditæ debeat aliquid magnum lucrari,hoc...
20 ſeu ſolum,& rudera,cæteraq́ue huiuſmodi...
uendita,& tradita apotheca pro certo pre...
dominium,uel quaſi,& conſequenter etiam...
li,& ſuperficiei fuit in emptorem translatum...
uendita.ff. de pericu. & commo. rei uendi...
nus tex.cum gl.in uer.mutet in l.eum.qui...
uſucap.& in l.qđ ſi nolit.§.fi.ff.de ædil.edic...
ta,& cõſumpta apotheca emptor remanet...
areæ,ſoli,ruderum , & aliorum, ex quibus...
& apotheca conſtabat d.l.ſi uendita. &...
eum,qui ædes.cum ibi not.& arg.l.qui...
prin.ff.de uſufruc.& in l.qui res.§.aream...
ff.de ſoluti.Et demum fuit factum pactum...
octo annos apotheca de mandato regiminis...
retur, uenditor teneretur ipſi emptori p...
reſtituere,de re aũt reſtituenda,ſeu de eo,q...
dita ſupereſſet,ut eſt area, & ut ſunt res, ex q...
theca cõſtabat, nihil actũ dr̃. Eueniente igitur...
caſu,area,& reliquũ,qđ ex apotheca deſtructa...
ſe poterat,in dominio,& bonis emptoris re...
argumẽto iuriũ p̃dictorũ ; & quia cũ ſemel...
effecta ſua,& illorũ dominiũ fuerit translatũ...
fuerũt ſine facto ſuo , & abſq; traditione p...
in aliũ transferri,arg.l.id,quod noſtrũ. ff.de...
l.ex empto.ff.de act.emp.& §.per tradition...
de rerum diuiſio. ex quibus ſequitur,ꝙ e...
ſu,quo apotheca de mandato regiminis e...
cta,& demolita,emptor haberet p̃tiũ,quod...
ſibi ex pacto reſtituendũ eſſet litẽ ultra pretiũ...
ctus apothecæ haberet id,qđ ex apotheca dir...
sũpta ſupereſſet,ut ſupra dictũ eſt:ergo ex hoc p...
efficax colligitur p̃ſũptio ad conuincẽdũ...
ſuraria prauitate d.c.illos uos.cum ſi. ſupra alleg...
¶ Vltimo cõſiderãdũ eſt, ꝙ iſti de Muglio non...
dicuntur ꝯ emptorem agere de ſimulatione,...
de uſuraria,ſed ẽt ad reſcindendum contractum...
ad ſupplendum iuſtum pretium ex eo, quod...

tim ultra dimidiā iuſti pretij læſi iuxta tex. cū ibi not. in l.2.C.de reſcin.uendit.& in c.cū dilecti.& in c.cum cauſa de emp.& uend.nā † ex narratis in libello, & ex
21 clauſulis in eo poſitis, quibus petunt ſibi ius, & iuſtitiam miniſtrari, & ex illa ſuper quibus oībus, & ſingulis ſtatuitur tale remedium intētatum,quia uirtus dictarum clauſularū eſt,ut iudex poſſit cognoſcere,& iudicare ſuper omnibus,quæ ex narratis,& probatis colligi poſſunt, ēt ſi ſpecialiter,& expreſsè hoc per libellum non fuerit petitum. c. 2. cū ibi not. per ſcriben. de ord.cognit.Bar.in l.edita.& ibi docto.C.de eden. & in terminis noſtris conſuluit Alex. in conſi. 46. in 2.col.uol.3.& ideò ſi dicti de Muglio ſe ultra dimidiā iuſti pretii fuiſſe læſos probabunt,iudex poterit ēt pronunciare ſuper remedio d.l.2. quod ex narratis in libello cū clauſulis ſupradictis intentatū eſſe dicitur. ¶ Addebatur alio ſimulationē, & fraudē uſurariā poſ
22 ſe præſumi,nam † qn̄ titulus eſt reuocabilis ſiue ex pacto addictionis in diē, ſiue ex pacto legis cōmiſſoriæ, ſiue ex alio pacto reſolutiuo ɔ̄ctus ex cauſa oneroſa, puta uenditionis, tunc titulus unà cum fructibus per emptorem perceptis reuocatur, licet Ioan. de Imol. circa ultimū ɔ̄rium ſentiat.in d.c. illo uos. ſed de primo probatur in l.eum qui. in princ.& l.item quod dictum eſt in diem adiec. de ſecundo probatur in l. ſi uenditor.& in l.lege.ff.de lege cōmiſſo.& de tertio probatur in l.quod ſi nolit.§. ſiquid ita. iuncta l. cum autem.§.penul.ff.de ædil.edic. ſecundū quod intelligunt & declarant ēt Moderniſſ. Hiſpani in d.c.ad noſtram. ibi uenio modo ad ſecundā concluſionē, & eo etiam poteſt intelligi tex. in d.c. illo uos. cū ibi not.de reſolutio ɔ̄ctus fit unà cum fructibus. Fallit tamen hoc,qn̄ reſolutio contractus poneretur in uoluntate illius, qui uendidit, & ſic in eius fauorem, & non emptorem,ut in caſu.d.c.ad noſtrā. nam tunc titulus reuocatur unà cum fructibus, ſed fructus percepti remanent primi emptoris, ut eſt tex. & caſus clarus ſecundum not.in d.l.2.C.de pactis inter empt. & uēdit. Nec obſtat d.c.ad noſtrā. quia ibi illud eſt, qm̄ ex aliis præſumptionibus apparebat ɔ̄ctū eſſe uſurarium, & ideo inconueniens,& iniuſtū,ac ɔ̄ canones fuiſſet,ut creditor uſurarius,reſoluto titulo, fructus ultra ſortē lucraretur,& ſic uſurā cōmitteret, arg. c.1. & c. conſuluit de uſuris. Ex quibus apparet,ꝙ de natura reſolutionis tituli eſt, ut regulariter reſolutio fiat unà cum reſtitutione fructuū. Ergo ſi fiat pactū,ꝙ emptor, reſoluto ɔ̄ctu, fructus, & alias res retineat, & lucretur,ex hoc reſultabit coniectura, & præſumptio fraudis uſurarum per ea,quæ ſupra latè dicta fuerunt.Sed in caſu noſtro ita dicitur eſſe cōuentum, uidelicet ꝙ emptor,reſoluto titulo, lucretur fructus, ſeu penſiones perceptas,ut ex verbis inſtrumēti conſtat,ergo &c. ¶ Et licet ex prædictis ſatis appareat eſſe reſponſum his,quæ ſupra in ɔ̄rium fuerunt adducta,tamē ſpecialiter unicuiq; reſpondendo dico, non obſtare primū, quia & ſi aliqua ſint pacta facta in fauorē emptoris,&
23 aliqua etiam in fauorem uenditoris,tamen † ſi ex aliquibus pactis,& geſtis inter emptorem, & uenditorē plures poſſint colligi coniecturæ, & præſumptiones legitimæ,& ſufficientes ad præſumendum ɔ̄ctū fraudulentum,& ſimulatum, hoc ſufficit,prout in terminis probat tex.in d.c.illo uos. Procedere ergo poteſt argumentum,qn̄ aliquod pactū erat pro emptore, & aliquod pro uenditore,nec aliæ poterant colligi prępſumptiones legitimę, & ſufficientes ad pręſumendū ɔ̄ctū uſurariū ex aliis inter ipſas partes geſtis, atq; cōuenientis ¶ Non obſtat ſecundum argumentum, quia
24 reſpondeo † non eſſe uerum, quicquid uelint gloſę præallegatæ, & dicant contrarium tenentes, nam cōmunis opinio eſt in ɔ̄rium,à qua non eſt in dubio recedendum, ad tradita per Abb.& alios in c.1.de conſtitut. quoniam ex modicitate pretii, & pacto de retrouendendo ſimpliciter, aliis non concurrentibus, contractus de uſura argui non poteſt, ut per Moder. Veronen. in d.6. caſu, & per Lauren. de Rodul. in d. q.60. & per Imol.in d.c.illo uos. Præterea, ut dictum fuit in præſuppoſito ſupra facto,licet non fuerit factū pactū de retrouendendo, tn̄ ſi ex aliis geſtis, & pactis tot poſſunt colligi præſumptiones,& cōiecturæ, quæ ſufficiant ad præſumendum contractū ſimulatū,quo caſu tres ſufficiunt,ſatis eſt,ut ſupra dictū fuit.¶ Non aduerſatur tertium fundamentum, quia reſpōdetur, in caſu noſtro non duas tantum, ſed tres, & quatuor legitimas,ac ſufficientes coniecturas poſſe conſiderari,ut ex ſupra deductis clariſſimè conſtat. Et ſi diceretur, ꝙ data modicitate pretii ſolum reperitur unicū pactum, ex quo in caſu noſtro contractus poſſit præ-
25 ſumi ſimulatus,reſpondetur, † non eſſe inconueniēs in his terminis,ꝙ ex uno,eodemq; pacto uariæ,& diuerſæ præſumptiones aptæ ad præſumendum oriantur,& colligantur, cum ſecundū diuerſas qualitates, & diuerſa accidentia unius,& eiuſdem pacti uariæ,& diuerſæ in noſtris terminis præſumptiones,& coniecturæ poſſint cōſiderari:ut patet ex hoc pacto de retrouendendo, & quolibet alio pacto reſolutiuo, ſeu reuocatiuo contractus,ut probatur in d.c.illo uos.ueluti ſi res fuit uendita decem,cum in ueritate ualeret quindecim, & fuit appoſitum pactum de retrouendēdo poſt certum tempus pro maiori pretio, ut quindecim, nam ex hoc pacto de retrouendendo ſimpliciter,& concurrente prauitate pretij,oritur una coniectura legitima,ut ſupra probatū eſt,item ex eo, quod teneatur retrouendere poſt certum tempus, oritur alia ſufficiens coniectura,ut in d.c.ad noſtram.ubi caſus,& ſcriben.omnes. Ex eo etiam, ꝙ pro maiori pretio,alia reſultat efficax præſumptio.d.c.illo uos.ibiq; communiter ſcriben. & ita eſt de mente doctorum omniū, & maximè Moder.Veron.in d.tractatu.¶ Vltimo non obſtat id, quod de iuramento dictum fuit,
26 quia reſpondetur, † ꝙ illis caſibus,quibus contractus ſimulatus, & maximè illa ſimulatione, quæ fit de cōtractu ad contractū,de qua nos loquimur, iuxta not. per Henricum Boich in d. c. ad noſtram. & per Paulum Caſtrenſem in d.l.emptione.firmatur iuramento, adeò, ꝙ iurans non poſſit contrauenire, licitum eſt iuranti contrauenire, ſi epiſcopus illi prius iuramentum relaxauerit, uel eum habilitauerit, antea enim iuramento ſtare debet, argumento c. 1. de iureiuran. & ita declarat Salicc.poſt Bald.quem alii ſequuntur in d.l.emptione. Quæ relaxatio,ſeu abſolutio præcedere debet principalem intentionem debitoris uolentis de uſuraria prauitate agere, & ad eam impetrandam ſatis eſt ſemiplenè de prauitate uſuraria probare ad effectum,ut poſtea iurans contrauenire poſſit, & tunc abſolutio, ſeu relaxatio fieri debet, parte citata, alioquin non prodeſſet, ut uoluit Ioan. And.in addit.ad Specul.in rub.de iureiuran. quaſi circa finem. & idem uoluit Lauren.de Rodul.in tracta. de uſuris.in q.125.& in q.128. & hoc plenè examinat Felin.in c.1. de iureiuran.in fin.8. col. in 1. limitatione. dicitq; hanc opinionē eſſe ueriorē, quicquid uelint multi,quos ipſe refert,& ita debet intelligi id,qđ uoluit Salicc.poſt Bal. in d.l.empti. Sed dicti de Muglio in ſua petitione,præmiſſa citatione partis, in primis petunt ſe per dictū emptorē à iuramento relaxari, & in eius defectu ſe relaxari, & abſolui per epiſcopū, qua abſolutione per epiſcopū facta ſucceſſiuè poſtea petunt pronunciari ɔ̄ctū uſurarium, & nō aliter, quæ uerba, qua abſolutione facta, cum ſint ablatiui abſoluti,faciunt conditionē.l. à teſtatore. ff. de cond.
&

& demon. & cõſequẽter ipſi petunt, pronũciari ꝯctũ ſimulatum, & vſurarium ſub conditione, ſi prius fuerit facta abſolutio, & non aliter, quia conditio nihil ponit in eſſe, & verba conditionalia nihil diſponunt.l.cedere diem.ff.de verb. ſignifi.l. ſi quis ſub cõditione.ff.ſi quis omiſſa cau.teſta.& Bar.in l.1.ff.de cõdit.& demon. cũ ſimilibus.ergo clarè ex his conſtat, prius fuiſſe petitam abſolutionem, & relaxationem à iuramento, & parte citata, quàm petitum fuerit pro-
27 nunciari contractum vſurarium. Præterea † quando iuratum fuit omnia, & ſingula uera eſſe, & illis non contrauenire de iure, uel de facto, nec contra illa reſti tutionẽ, beneficium, remedium, abſolutionẽ, uel reſcriptum aliquod impetrare, tũc duplex abſolutio, ſeu habilitatio à iuramẽto requiritur, prima, ut iurãs abſoluatur à iuramento, quo iurauit non ĩpetrare reſtitutionẽ, beneficium, remedium, ſeu abſolutionẽ, & hæc eſt habilitatio, quam practica generalis obſeruat, de qua mentionem facit Ioan. Calda.in conſi.7. in fi.in tit. de iureiur. & hæc nõ requirit cauſæ cognitionem, nec citationem partis. Quam habilitationẽ dicti de Muglio impetrarunt, tanquam præparatoriũ neceſſarium alterius abſolutionis, de qua ſtatim dicetur. Secunda eſt abſolutio, ſeu habilitatio, quæ poſt prædictam petitur, ut iurans à iuramento abſoluatur ad hoc, ut poſſit uenire contra cõtractum, & promiſſionem firmatam iuramento, quo iuratum fuit contractui, & promiſſioni non contrauenire. Et hæc requirit cauſæ cognitionem ſaltem ſemiplenam, & cõſequenter partis citationem, & ita intelligantur not. per Ioan. And.in d.rub.& hoc modo declarant Felin. & Ioan.de Imo.in d.c.1.in 5.col.verſi. tertium, & medium ibi, ſed inquantum. Et hæc abſolutio debet præcedere, & eſt impetranda ante, quàm iurans contractui contraueniat, illumq; reſcindi petat, ad tradita per Feli.in d.c.1.in fi.8.col.in 1.limit.& per Ioã.And. in d.rub. circa fi. & habetur per Lauren. de Rodul. in loco proximè allegato. Quam etiam abſolutionem, ſeu habilitationem illi de Muglio parte citata petierunt ante, quàm promiſſioni, & contractui contrauenirẽt, ut ex eorum petitione patet, veluti ſupra declaraui. Ex quibus omnibus concludendum eſt, dictum contractum venditionis dici ſimulatum, & uſurarium, & ſic eſſe reſcindendum, & ita pronuntiari debere. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Vſurarij etiam manifeſti ex indicijs, & præſumptionibus conuincuntur.*
2 *Simulatio, & fraus in contractibus multipliciter fieri, ac interuenire poteſt.*
3 *Contractus vſurarius ad minus ex tribus præſumptionibus legitimis præſumi poteſt, nec duæ tantum ſufficiunt.*
4 *Et quæ ſint hæ præſumptiones ligitimæ, exemplificatur.*
5 *Et ex præſumptionibus à canone non expreſſis quot ad præſumendum contractum vſurarium ſufficiant, eſt arbitrarium iudicis.*
6 *Pretij modicitas, ex qua præſumptio ſimulationis contractus, & fraudis vſurarũ oritur, quomodo capiatur, et quãta eſſe debeat.*
7 *Præſumptio fraudis, & ſimulationis contractus, ac vſurariæ prauitatis eſt, quando conuentum eſt, vt conductor cum pacto de retrouendendo teneatur ad omnes expenſas quorumcunque inſtrumentorum, quæ communes eſſe deberent.*
8 *Idem, ſi eſſet læſio in quantitate affictus, & penſionis.*
9 *Idem, ſi eſſent appoſita pacta inſolita, & clauſulæ inſolitæ, & in huiuſmodi contractibus apponi non conſuetæ.*
10 *Præſumptio fraudis, & ſimulationis contractus eſt, quando quis rem vendit, uel aliter alienat, & in poſſeſſione remanet, etiam ſi emptoris nomine ſe poſſidere conſtituat.*
11 *Præſumptio fraudis, & ſimulationis contractus augetur potius, quàm minuitur, quãdo plures, et varij cõtractus facti fuerunt.*
12 *Ex contractu ſimulato, fictitio, & vſurario quãdo poſſeſſio transferatur, & quando non.*
13 *Pactum ſimplex conſtituti de poſſidendo in contractu ſimulato, & vſurario nullam transfert poſſeſſionem,*
14 *Ex pacto conſtituti de poſſidendo nec dominium, nec poſ qua transferri poteſt, quando eſt ſuper re incerta & quottæ.*
15 *Incerta res eſſe ratione loci, & quottæ dicitur, ſunt tornaturæ viginti terræ pro indiuiſo unius rarum quinquaginta.*
16 *Fructus ille ſolum acquirit, & illi tantum debentur, ſidet.*
17 *Fructus percepti ratione contractus ſimulati, & rarum facti tanquam pro uſuris pecuniarum reſtituendi, uel in ſortem computandi.*

EPITOME.

CONTRACTVM emptionis, & uend etiam locationis ex pluribus coniecturis hic enumeratis eſſe ſimulatum, fictitium, dem uſurarum factum, nec ex eo etiam con conſtituti dominium, ſiue poſſeſſionem ali tuiſſe in emptorem transferri, & propterea perceptos eſſe uel reſtituendos, uel in ſortem tandos, hic demonſtratur.

CONSILIVM CLXVI.

VISO inſtrumento uenditionis tornaturis terræ factæ per ſer V Imolenſem magiſtro Ioanni Fantucciis pro indiuiſo vnius tiæ terræ tornaturarum quinquaginta, precio librarum quingentarum in tot mone & argenti, cum pacto conſtituti de poſſi Viſoque inſtrumento locationis de dictis naturis per præfatum magiſtrum Ioann factæ eodem die, eodemque loco, ac co teſtibus, & ſcriptæ per eundem notarium Lactantio de Imola conducenti pro ſe, & ſuis ad tempus quinque annorum ſub anno corbium uigintiquinque frumenti, & quin caponum pro ſingulo anno, & cum promi pacto de francando, & emẽdo illas in fine quinque annorũ per ſe, ſeu alium ab eo nomi pro pretio librarum quingentarũ ſoluẽda ducatis aureis bonis, & iuſti ponderis pro tione, quam tempore exburſationis inter uitatis Bononiæ ualebunt, & cum aliis bus in d. inſtru. Item uiſo inſtrumẽto per magiſtrum Lactantiũ factæ de perſo Vincentij uẽditoris cũ ceſſione omnium magiſtro Lactantio occaſione dictæ locatio tẽtium, nec nõ viſo libello pro parte Ioãnis & Baldaſſaris fratrũ, & filiorum, ac hæredum Vincentij cõtra Ioan. Franciſcum de Fantu trem, & hæredẽ dicti magiſtri Ioãnisbaptiſ ris, & locatoris prædicti, viſoq; toto proce unà cũ ſententia per do. Iudicem à quo la rẽ dictorum hæredum ſer Vincentij cõtra Franciſcũ reum cõuẽtum ſuper ſimulatio ne contractus, ac ſuper uſuraria prauitate ſtrumentorum, cõcludo partes R. D. Iudi eſſe, ac eſſe debere in pronunciãdo malè, fuiſſe appellatum pro parte dicti Ioãnis Fra benè, ac iuſtè fuiſſe ad fauorẽ hæredũ præfati tij iudicatũ, victumq; uictoribus in expenſis cunda inſtãtia factis condẽnando. Et ad hoc mouẽt me infra dicenda, ex qbus clariſſimè ꝯctus celebratos inter dictũ magiſtrum Ioan ſtam ex una, & dictũ ſer Vincentium, & ma ctãtiũ ex altera fuiſſe ſimulatos, fictitios, uſura in fraudẽ vſurarum factos. Et in primis p̃ſuppo

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN